

การสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการวิจัย
เรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ตามประกาศ ก.พ.อ. 2560

วิทยากร ศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา สัจจกานันท์

อาจารย์ประจำแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วันอังคารที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ณ ห้องประชุม 1607 อาคารบริหาร

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งนี้วิทยากรได้เชิญชวนให้อาจารย์ตระหนักถึงพันธกิจหลักของอาจารย์ในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทย ซึ่งนอกเหนือจากภาระหน้าที่การสอนที่มีความสอดคล้องกับมคอ. (กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ) การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแล้ว การสร้างสรรค์งานวิจัยและผลงานทางวิชาการ ก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และนำไปสู่การขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาตนเองในการดำเนินพันธกิจตามบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่สังกัด คณาจารย์ต้องตื่นตัวและมีความขยันหมั่นเพียร โดยมองว่าวิกฤตคือ โอกาสของการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง

ภาพที่ 1 บรรยากาศในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนครั้งนี้มีประเด็นหลัก 3 หัวข้อ ดังนี้

1. เกณฑ์และกระบวนการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ
2. การสร้างสรรค์งานวิจัย
3. การผลิตผลงานทางวิชาการ

1. เกณฑ์และกระบวนการข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

วิทยาการสร้างความเข้าใจเรื่องกรอบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อเหมือนและข้อแตกต่างระหว่างหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2560

ตามประกาศฯ พ.ศ. 2560 กำหนดให้อาจารย์ผู้ขอตำแหน่งทางวิชาการ ในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สามารถใช้ตำรา หนังสือ งานวิจัย ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น หรือผลงานวิชาการรับใช้สังคม หรือบทความทางวิชาการที่มีคุณภาพดีมาก แทนงานวิจัยได้ตามรายละเอียดที่นำเสนอ ซึ่งต้องมีประเด็นวิเคราะห์และสังเคราะห์ งานแปล (ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงาน)

ผลงานทางวิชาการเพื่อข้อกำหนดตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์	
ปี 2550	ปี 2560
1. ผลงานแต่งเรียบเรียง ตำรา หนังสือ หรือบทความวิชาการ หรือ	1. ผลงานวิจัย 2 เรื่อง หรือ
2. ผลงานวิจัย หรือ	2. ผลงานวิจัย 1 เรื่อง + ผลงานวิชาการในลักษณะอื่น 1 รายการ หรือ
3. ผลงานวิชาการรับใช้สังคม หรือ	3. ผลงานวิจัย 1 เรื่อง + ผลงานวิชาการรับใช้สังคม 1 เรื่อง หรือ
4. ผลงานวิชาการในลักษณะอื่น	4. ผลงานวิจัย 1 เรื่อง + ตำรา/หนังสือ 1 เล่ม
	<u>หมายเหตุ</u> -ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ผลงานวิชาการรับใช้สังคม ตำรา/หนังสือ อยู่ในเกณฑ์คุณภาพดี -สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อาจใช้ผลงานวิชาการลักษณะอื่น หรือผลงานวิชาการรับใช้สังคม หรือ บทความทางวิชาการซึ่งมีคุณภาพดีมาก แทนงานวิจัยตามรายการ 2-4

ผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งรองศาสตราจารย์	
ปี 2550	ปี 2560 (วิธีที่ 1)
1. ผลงานแต่งหรือเรียบเรียง ตำรา หรือหนังสือ + ผลงานวิจัย หรือ 2. ผลงานแต่งหรือเรียบเรียง ตำรา หรือหนังสือ + ผลงานรับใช้สังคม หรือ 3. ผลงานแต่งหรือเรียบเรียง ตำรา หรือ หนังสือ + ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น	1. ผลงานวิจัย 2 เรื่อง + ตำรา หรือ หนังสือ 1 เล่ม หรือ 2. ผลงานวิจัย 1 เรื่อง + ผลงานวิชาการในลักษณะอื่น + ตำรา หรือ หนังสือ 1 เล่ม หรือ 3. ผลงานวิจัย 1 เรื่อง + ผลงานวิชาการรับใช้สังคม 1 เรื่อง + ตำรา หรือ หนังสือ 1 เล่ม <u>หมายเหตุ</u> -ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ผลงานวิชาการรับใช้สังคม ตำรา/หนังสือ อยู่ในเกณฑ์คุณภาพดี

ผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งรองศาสตราจารย์	
ปี 2550	ปี 2560 (วิธีที่ 2)
1. ผลงานแต่งหรือเรียบเรียง ตำรา หรือหนังสือ + ผลงานวิจัย หรือ 2. ผลงานแต่งหรือเรียบเรียง ตำรา หรือหนังสือ + ผลงานรับใช้สังคม หรือ 3. ผลงานแต่งหรือเรียบเรียง ตำรา หรือ หนังสือ + ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น	1. ผลงานวิจัย 3 เรื่อง (คุณภาพดีมากอย่างน้อย 2 เรื่อง และคุณภาพดี 1 เรื่อง) หรือ 2. ผลงานวิจัย 2 เรื่อง (คุณภาพดีมาก) + ผลงานวิชาการในลักษณะอื่น (คุณภาพดี) หรือ 3. ผลงานวิจัย 2 เรื่อง (คุณภาพดีมาก) + ผลงานวิชาการรับใช้สังคม (คุณภาพดี) <u>หมายเหตุ</u> -กรณีสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อาจใช้ ตำราหรือหนังสือ (คุณภาพดีมาก อย่างน้อย 2 เล่ม และ คุณภาพดี 1 เล่ม) แทนผลงานตาม 1-3 ได้

ผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์	
ปี 2550 (วิธีที่ 1)	ปี 2560 (วิธีที่ 1)
1. ตำรา/หนังสือ 1 เล่ม + ผลงานวิจัย 1 เรื่อง หรือ ตำรา/หนังสือ 1 เล่ม 2. ตำรา/หนังสือ 1 เล่ม + ผลงานรับใช้สังคม หรือ 3. ตำรา/หนังสือ 1 เล่ม + ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น	1. ผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ 5 เรื่อง + ตำรา/หนังสือ 1 เล่ม หรือ 2. ผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ 1 เรื่อง + ผลงานวิชาการในลักษณะอื่นที่ได้รับการเผยแพร่/ผลงานวิชาการรับใช้สังคมรวมทั้งหมด อย่างน้อย 5 เรื่อง + ตำรา/หนังสือ 1 เล่ม <u>หมายเหตุ</u> ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ผลงานวิชาการรับใช้สังคม ตำรา/หนังสือ อยู่ในเกณฑ์คุณภาพดีมาก

ผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์	
ปี 2550 (วิธีที่ 2)	ปี 2560 (วิธีที่ 2)
1. ผลงานวิจัย หรือ 2. ผลงานรับใช้สังคม หรือ 3. ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น หรือ 4. ผลงานแต่งตำราหรือหนังสือ	1. ผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ 5 เรื่อง หรือ 2. ผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ 1 เรื่อง + ผลงานวิชาการในลักษณะอื่นที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ/ผลงานวิชาการรับใช้สังคม รวมกันทั้งหมด 5 เรื่อง <u>หมายเหตุ</u> ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ผลงานวิชาการรับใช้สังคม อยู่ในเกณฑ์คุณภาพดีเด่น

ผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์
ปี 2560 (วิธีที่ 1 กลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์)
<p>1. ผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ หรือ TCI กลุ่ม 1 จำนวน 2 เรื่อง + ตำรา/หนังสือ 2 เล่ม หรือ</p> <p>2. ผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ หรือ TCI กลุ่ม 1 จำนวน 1 เรื่อง + ผลงานวิชาการในลักษณะอื่น/ผลงานวิชาการรับใช้สังคม รวมกันทั้งหมดอย่างน้อย 2 เรื่อง + ตำรา/หนังสือ 2 เล่ม</p> <p>หมายเหตุ ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ผลงานวิชาการรับใช้สังคม ตำรา/หนังสือ อยู่ในเกณฑ์คุณภาพดีมาก</p>

ผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์
ปี 2560 (วิธีที่ 2 กลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์)
<p>1. ผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ หรือ TCI กลุ่ม 1 จำนวน 3 เรื่อง หรือ</p> <p>2. ผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ หรือ TCI กลุ่ม 1 จำนวน 1 เรื่อง/ตำรา/หนังสือ 1 เล่ม + ผลงานวิชาการในลักษณะอื่นที่ได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลนานาชาติ หรือ TCI กลุ่ม 1 / ผลงานวิชาการรับใช้สังคม รวมกันทั้งหมดอย่างน้อย 3 เรื่อง หรือ</p> <p>3. ตำรา/หนังสือ 3 เล่ม</p> <p>หมายเหตุ ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ผลงานวิชาการรับใช้สังคม ตำรา/หนังสือ อยู่ในเกณฑ์คุณภาพดีเด่น</p>

ภาพที่ 2 บรรยากาศในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. การสร้างสรรค์งานวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้ในเรื่องนั้นอย่างลุ่มลึก แสดงถึงการติดตามความก้าวหน้าของวิทยาการในสาขาที่ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการและให้พิจารณาเรื่องความเชิงลึกได้ และความทันสมัยของแหล่งอ้างอิง

การวิจัยต้องสอดคล้องกับสาขาที่ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการและมีการเผยแพร่ตามประกาศ ก.พ.อ.รวมทั้งประเด็นการมีส่วนร่วมหากมีผู้ร่วมวิจัย

3. การผลิตผลงานทางวิชาการ

วิทยาการได้แบ่งปันและให้แง่คิดในการทำผลงานวิชาการไว้ว่า เป็นเรื่องที่ต้องวางแผน สะสมองค์ความรู้ และสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะที่อาจารย์และนักวิจัยต้องสร้างแรงจูงใจและมีความมุ่งมั่นแน่วแน่ว่าจะต้องทำให้สำเร็จ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ในด้านเนื้อหาตำราที่ดีควรได้จากการสกัดองค์ความรู้ ไม่ใช่รวบรวมและนำมา “ปะติดปะต่อ” โดยขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความเป็น “ตัวตน” ของผลงานตนเอง ต้องมีประโยชน์ต่อผู้อ่าน และต้องมีการอ้างอิงอย่างมีคุณภาพ

เกณฑ์การเผยแพร่ของตำรา เกณฑ์เดิมกำหนดว่าต้องผ่านการใช้มาแล้วหนึ่งภาคการศึกษา

แนวทางและข้อเสนอแนะ

อาจารย์ใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการเขียนตำรา ควรฝึกเขียนบทความวิชาการและมีแนวเนื้อหาในเชิงลึกที่เป็นความเชี่ยวชาญของตนเองโดยต้องอ่านมาก ๆ ส่งเสริมการแต่งตำราและพัฒนาตนเอง ไปประชุมสัมมนาทางวิชาการเพื่อให้เกิด “ตกผลึก” ความรู้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการผลิตตำราที่เป็นของมหาวิทยาลัยเอง โดยมีแนวปฏิบัติ 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 อาจารย์เขียนตำราเรียบร้อยแล้ว ส่งให้คณะกรรมการพิจารณา

แนวทางที่ 2 อาจารย์ส่งชื่อเรื่อง โครงเรื่อง เสนอตั้งแต่ขั้นเริ่มดำเนินการ เหมาะสำหรับอาจารย์ที่ยังไม่มีประสบการณ์

สิ่งที่จำเป็นต้องรู้

- 1) กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์
- 2) การเผยแพร่ผลงานวิชาการ
- 3) การกรอกข้อมูลในแบบ ก.พ.อ.03
- 4) การเตรียมเอกสารและหลักฐาน ได้แก่ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการ ตำรา และเอกสารประกอบการสอน
- 5) ขั้นตอนการพิจารณาผลงานและประเมินการสอน
- 6) การพิจารณาผลงานว่าผ่านหรือไม่ผ่าน พิจารณาจากเสียงข้างมากของคณะกรรมการผู้อ่านผลงาน ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติไม่ผ่าน ผลงานชิ้นที่ผ่านสามารถนำมาขอกำหนดตำแหน่งในครั้งต่อไปได้
- 7) การขอทบทวนผลการพิจารณา

แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

การขอตำแหน่งทางวิชาการในแต่ละระดับนอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาตนเองของคณาจารย์แล้ว ในขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นว่าในฐานะของบุคคลที่อยู่ในแวดวงทางด้านวิชาการแล้วยังเป็นบุคคลที่มีการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากทั้งบริบทภายนอกและภายในตัวบุคคลเอง โดยสามารถนำองค์ความรู้ที่ตนเองได้สั่งสม เรียนรู้ และการนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมมาใช้ในการผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาตนเองในระดับบุคคลแล้ว ในขณะเดียวกันองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวยังเป็นข้อมูลสำคัญที่นักศึกษาในหลักสูตรจะได้เรียนรู้ร่วมด้วย ด้วยเหตุนี้เองหากอาจารย์ผู้สอนมีการผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ก็เท่ากับว่านักศึกษาในหลักสูตรจะได้รับองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน

แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) การรับอาจารย์ใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชพิจารณาจากประสบการณ์และศักยภาพในด้านการผลิตและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะ
- 2) การให้ความรู้แก่อาจารย์ในการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ การเขียนผลงานทางวิชาการ การวิจัย
- 3) การพัฒนาอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้น โดยการพัฒนาทักษะการเขียนตำรา โดยมีรากฐานมาจากงานวิจัยของอาจารย์ ที่สามารถเชื่อมโยงกับความรู้ในชุดวิชา ต่าง ๆ ที่มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร
- 4) การจัดทำแผนพัฒนาคณาจารย์ หน่วยงานควรจัดทำแผนพัฒนาคณาจารย์เป็นรายบุคคล เพื่อกระตุ้นคณาจารย์ให้ตื่นตัว และการบริหารจัดการพัฒนาบุคลากร และเป็นข้อมูลให้คณาจารย์แต่ละท่านตระหนักถึงพันธกิจและบทบาทหลักของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาและการวางแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ หลักเกณฑ์และขั้นตอนเกี่ยวกับการยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในกระบวนการฯ ด้วย

อ้างอิง

Suratthani Rajabhat University. **หลักสูตรฝึกอบรมนักวิชาการอุดมศึกษา หน่วยที่ 4 ผลผลิตภาพของ**
อาจารย์มหาวิทยาลัย เรื่องการเขียนตำรา วิทยากรโดย ศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา
สัจจามันท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=H_h-aWE8ids
สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2561

Suratthani Rajabhat University. **หลักสูตรฝึกอบรมนักวิชาการอุดมศึกษา หน่วยที่ 4 ผลผลิตภาพของ**
อาจารย์ฯ เรื่องการขอตำแหน่งทางวิชาการ วิทยากรโดย ศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา
สัจจามันท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=spGefnAt2rY>
สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2561

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. **แนวปฏิบัติที่ดี (AIMS) ประจำปี 2558 กระบวนการ**
การสนับสนุนการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ. Retrieved from
[http://www.sc.psu.ac.th/units/qa/GoodPractices/GP_SAR57/58_GP%202/58_GP2_การ](http://www.sc.psu.ac.th/units/qa/GoodPractices/GP_SAR57/58_GP%202/58_GP2_การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ.pdf)
[เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ.pdf](http://www.sc.psu.ac.th/units/qa/GoodPractices/GP_SAR57/58_GP%202/58_GP2_การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ.pdf), สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2561.

สถานีโทรทัศน์ออนไลน์ สำนักวิทยบริการ ม.อ.ปัตตานี. **การทำวิจัย การเขียนตำราและหนังสือ เพื่อขอ**
ตำแหน่งทางวิชาการ ตามหลักเกณฑ์ใหม่ ตอนที่ 1-2 บรรยายโดย ศาสตราจารย์ ดร.
อลงกลด แทนอมทอง อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=AmeKD0oQ6vo> สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน
2561